

Tillstånd och Prövning

Arise Elnät AB
info@arise.se

2022-09-02

2020-103611-0050

Nätkoncession för linje

Beslut

Energimarknadsinspektionen (Ei) beslutar följande.

- 1 Arise Elnät AB (556747-2641) meddelas nätkoncession för linje för en 145 kV (konstruktionsspänning) kombinerad luftledning och markkabel från transformatorstation i Ånge till vindkraftpark Fasikan i Bräcke och Ånge kommuner, Jämtlands och Västernorrlands län, i den sträckning som framgår av bifogad karta, bilaga 1. Nätkoncessionen gäller tills vidare och tilldelas anläggningsnummer 11214.

Nätkoncessionen förenas med följande villkor.

- 1.1 Nätverksamheten ska utöver vad som anges i detta beslut bedrivas i huvudsak i enlighet med vad Arise Elnät AB har angett i ansökan med bilagor eller i övrigt åtagit sig i ärendet.
- 2 Miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller de krav som framgår av 6 kap. miljöbalken.

Innehåll

1	Ei:s roll i tillståndsprocessen	3
2	Arise Elnät AB:s ansökan	3
3	Utredning av intresseområden	5
3.1	Markanvändning och kommunala planer	5
3.2	Naturmiljö.....	7
3.2.1	Vattenmiljöer och miljö kvalitetsnormer	8
3.2.2	Skyddade arter	9
3.3	Kulturmiljö.....	11
3.4	Rennäring.....	11
4	Bestämmelser som ligger till grund för Ei:s beslut	12
5	Ei:s motivering till beslutet	12
5.1	Frågor som ligger utanför Ei:s prövning.....	12
5.2	Ledningens miljöpåverkan	12
5.2.1	Markanvändning och kommunala planer	13
5.2.2	Naturmiljö.....	13
5.2.3	Kulturmiljö.....	15
5.2.4	Rennäring.....	15
5.2.5	Påverkan på övriga intressen	15
5.3	Lämplighetsbedömning.....	16
5.4	Sammanfattande bedömning	16
	Hur man överklagar	17

1 Ei:s roll i tillståndsprocessen

Ei prövar ansökningar om tillstånd att bygga och driva elledningar (nätkoncession). Tillståndsprövningen ska säkerställa att sökanden är lämplig att bedriva elöverföring (nätverksamhet) och att ledningen har ett godtagbart syfte. Ei:s prövning ska också garantera att ledningar byggs på ett sätt att människors hälsa och miljön skyddas mot omotiverat stora skador och olägenheter.

En ansökan om nätkoncession ska bland annat innehålla en miljökonsekvensbeskrivning och innan den upprättas ska sökanden samråda med ett antal myndigheter och de enskilda som berörs av ledningen. Det ställs högre krav på sökandens utredning om ledningen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Ei ska som en del i sin handläggning begära in synpunkter från ett antal särskilt angivna remissinstanser. Ei har därför skickat Arise Elnät AB:s ansökan till Elsäkerhetsverket, Försvarmakten, Skogsstyrelsen, Trafikverket, Länsstyrelserna i Jämtlands och Västernorrlands län, Bräcke och Ånge kommuner, Jijnjevaerie och Jovnevaerie samebyar, Svenska kraftnät, Härjeåns Nät AB samt ägare och innehavare av särskild rätt till de fastigheter som berörs av ledningen. Försvarets radioanstalt har informerats om ansökan.

2 Arise Elnät AB:s ansökan

Arise Elnät AB (Arise Elnät) har ansökt om nätkoncession för linje för en 145 kV kombinerad luftledning och markkabel från station i Ånge till vindkraftpark Fasikan i Bräcke och Ånge kommuner, Jämtlands och Västernorrlands län. Arise Elnät har yrkat att nätkoncessionen ska gälla tills vidare.

Av ansökan framgår att syftet med ledningen är att ansluta vindkraftpark Fasikan till elnätet. Ledningen ska konstrueras för 145 kV men drivas på en spänning om cirka 130 kV. Till en början kommer den dock att drivas på en spänning om cirka 70 kV, tills anslutande ställverk är ombyggt och kan leverera cirka 130 kV. Ledningen ska utföras som en kombinerad luftledning och markkabel. Den kommer att vara totalt cirka 19 kilometer lång, varav cirka 2 kilometer utgörs av markkabel invid stationen i Ånge och resten utgörs av luftledning. Luftledningen kommer i huvudsak att uppföras i portalstolpar av trä, men även enstaka stolpkonstruktioner av till exempel stål eller komposit kan komma att användas. Portalstolparna kommer vara cirka 14-20 meter höga och placeras med cirka 150-250 meters spann. Ledningens faslinor placeras med cirka 5 meters avstånd från

varandra, och över faslinorna kommer topplinor att hängas upp. Längs ledningen avverkas en cirka 40 meter bred skogsgata, och ytterligare en bit ut toppas eller avverkas träd som riskerar att skada ledningen. Där ledningen går parallellt med andra ledningar blir skogsgatan något smalare. Markkabeln kommer att utföras som ett kabelförband, och förläggas i ett cirka 1,5 meter djupt och cirka 2 meter brett schakt.

Arise Elnät har i samband med sin ansökan bland annat lämnat in miljökonsekvensbeskrivning, samrådsredogörelse och naturvärdesinventering.

Arise Elnät har genomfört samråd med länsstyrelserna i Jämtlands och Västernorrlands län, Bräcke och Ånge kommuner, Sametinget, Jijnjevaerie och Jovnevaerie samebyar, ett antal övriga myndigheter, intresseorganisationer och verksamhetsutövare samt ägare och innehavare av särskild rätt till de fastigheter som antogs kunna bli berörda. Samrådet genomfördes skriftligt och med omfattningen av både ett undersökningssamråd och ett avgränsningssamråd. Av inkomna synpunkter framgår att samordning med befintlig infrastruktur är positivt ur naturvårdshänseende, men åtgärden kommer ändå att innebära ökad fragmentering av skogsekosystem. Förekommande naturvårdsarter bör redovisas och risk för påverkan på skyddade arter ska utredas. Skyddsåtgärder vid arbete på våtmark och vid bäckar bör redovisas. Kreosotimpregnerade stolpar bör inte användas i våtmark. I ett område längs sträckningen finns miljöer som kan innehålla fornlämningar. Detaljprojektering av markkabelsträckan bör ske i nära samråd med kommun och övriga markägare. Vinterbetesmarker för två samebyar berörs och fördjupade konsekvensanalyser bör göras rörande påverkan på rennäringen. Fastighetsägare informerade om friluftsliv och rekreation i området, och påverkan på skogsbruket.

Arise Elnät har lämnat in en alternativredovisning som visar att utredningsområdet avgränsats av vindkraftparken i norr och anslutande station i söder. Tre alternativa sträckningar för luftledning har utretts. Sträckningarna undvek kända motstående intressen och hade i stor utsträckning samordnats med befintlig infrastruktur. Bortvalda alternativ avfärdades på grund av påverkan på Natura 2000-område och andra skyddade naturvärden, respektive påverkan på habitat för en skyddsvärd fjärilsart. Valt alternativ följer eller går i stor utsträckning parallellt med enskild väg och järnväg. Markkabeln som löper från stationen i Ånge ut ur tätbebyggt område följer befintlig infrastruktur, och några alternativa sträckningar har inte utretts. Att använda markkabel som tekniskt utförande för resterande delen av ledningen har avfärdats på grund av

driftsäkerhetsskäl och att kabelförläggning medför andra typer av miljöpåverkan som inte är önskvärd. Redovisningen omfattar även ett nollalternativ, där vindkraftpark Fasikan inte kan anslutas till elnätet och den förnyelsebara energin inte distribueras till elsystemet men ledningens miljöeffekter utblir.

Arise Elnät har bedömt att projektet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Beslut i frågan har därför inte inhämtats från länsstyrelserna.

3 Utredning av intresseområden

Nedan följer en sammanfattning av de intresseområden som Ei har bedömt vara av störst vikt vid utredningen av huruvida koncession kan beviljas Arise Elnät. Planerad ledning påverkar även andra områden, som till exempel landskapsbild, friluftsliv och infrastruktur, men Ei har bedömt att dessa intresseområden påverkas i mindre omfattning och därför inte behöver utredas ytterligare. Ei har också inhämtat synpunkter från ett antal myndigheter och enskilda som berörs av ledningen. Under handläggningen har i huvudsak följande framkommit.

3.1 Markanvändning och kommunala planer

Arise Elnät har i inlämnad miljökonsekvensbeskrivning framfört att ledningen berör två översiktsplaner och en detaljplan, men att den valda sträckningen inte motverkar planernas syfte. Remissinstanserna Bräcke och Ånge kommun har bekräftat att ledningen är förenlig med berörda kommunala planer.

Markanvändningen i området domineras av skogsbruk, men det finns även befintlig infrastruktur i form av järnväg och kraftledningar samt en bergtäkt. Ledningens sträckning har i stor utsträckning samordnats med den befintliga infrastrukturen, för att minska skogsgatans bredd och övrig påverkan på markanvändningen. Viss fragmentering av brukningsenheter kommer dock att uppstå och effekterna på omkringliggande skogsbruk bedöms därför som måttliga. En fastighetsägare har i remissen framfört att hans skifte redan har fyra ledningar på sin mark, och ifrågasätter varför elöverföringen inte samordnas på befintliga ledningar eller inom befintlig ledningsgata. Även virkeshantering kommer att påverkas när ledningen byggs invid väg. Fastighetsägaren anser att det inte är rimligt att bygga fler parallella nät och att det är oskäligt att hans fastighet ska belastas ytterligare. En annan fastighetsägare framför även att stolptyper som minimerar markintrång bör användas. Arise Elnät har bemött detta med att det inte är möjligt att överföra den el som vindkraftparken ska producera på befintliga ledningar, och att placeringen invid väg minskar det totala intrånget i skogsbruket.

Ei har undersökt förhållandena på den enskilda fastighet som belastas med fyra ledningar, och funnit att den planerade ytterligare ledningen passerar fastigheten längs med väg och sedan längs med befintliga ledningsgator. Befintliga ledningar på högre spänningsnivåer i närområdet utgörs av transmissionsnätsledningar och en ledning för järnvägens behov.

En tredje fastighetsägare har i remissen ifrågasatt varför den alternativa sträckningen längs med befintliga ledningar valts bort, och framfört att ledningen nu kommer att minska värdet på hans fastighet och påverka landskapsbilden negativt. Arise Elnät har bemött detta med att alternativet valdes bort på grund av större påverkan på flera höga naturvärden, och av elsäkerhetstekniska skäl. En fjärde fastighetsägare framför att skogsbrukets avläggsplacering försvåras av att ledningen går parallellt med väg. Avläggsslingor kan behöva brytas in, och fastighetsägaren anser att nätföretaget bör bekosta dem.

Passagen förbi bergtälten har utformats i samråd med verksamhetsutövaren, och ledningen bedöms inte medföra några konsekvenser för verksamheten. Ledningen passerar i ytterkanten av två grundvattenförekomster, men ingen påverkan på förekomsterna bedöms uppstå.

Arise Elnät har beskrivit att närmsta bostadshus finns cirka 60 meter från luftledningens planerade sträckning och cirka 28 meter från markkabeln. Magnetfältet som ledningen kommer att orsaka har beräknats baserat på en prognostiserad årsmedelströmlast för den lägre spänningsnivån 70 kV och vindkraftparkens årsproduktion. Beräkningarna visar att magnetfältsvärdet från aktuell ledning kommer att understiga 0,2 mikrotesla vid ett avstånd på cirka 50 meter från luftledningen och cirka 5 meter från markkabeln. Inga bostäder kommer att beröras av förhöjda magnetfältsvärden och ingen påverkan på människors hälsa eller boendemiljö kommer att uppstå. Remissinstans Ånge kommun har uppgett att ledningen inte passerar i närheten av skolor, förskolor eller liknande verksamheter. En fastighetsägare har i remissen framfört att hans hus är beläget mellan den planerade ledningen och järnvägens kontaktledningar. Fastighetsägaren är orolig över magnetfältspåverkan. Arise Elnät har bemött detta genom att förklara att bostaden ligger drygt 75 meter från planerad ledning, och cirka 135 meter från järnvägen. Eftersom ledningens magnetfältsvärden understiger 0,2 mikrotesla redan vid 50 meters avstånd kommer ingen påverkan att uppstå.

3.2 Naturmiljö

Arise Elnät har i inlämnad miljökonsekvensbeskrivning framfört att påverkan på naturmiljön har utretts genom skrivbordsstudier och en naturvärdesinventering i fält. Inventeringen utfördes enligt svensk standard, med fältbesök i mitten av juni 2020. Inventeraren undersökte ett cirka 150 meter brett utredningsområde kring sträckningarna.

Landskapet består huvudsakligen av barrskog med inslag av våtmarker, sjöar och vattendrag. Området är förhållandevis kuperat, och berggrunden i den nordvästra delen av ledningens sträckning utgörs till stor del av diabas som ger rikare växtförhållanden. Även en liten del jordbruksmark berörs. Skogen längs ledningens sträckning är hårt brukad och domineras av hyggesmark, ungskogar samt gallrade och plockhuggna skogar. Trädbeståndet består till stor del av tall och gran, med inslag av lövträd. Inom 100 meter från den planerade ledningen finns ändå ett antal områden med skogliga naturmiljövärden. Sedan tidigare har två biotopskyddsområden, ett riksintresse för naturvård, fyra nyckelbiotoper och en sumpskog identifierats. Vid naturvärdesinventeringen identifierades ytterligare åtta naturvärdesobjekt med huvudsakligen skogliga värden. De skogliga värdena är främst knutna till död ved, gamla träd, god åldersspridning, skoglig kontinuitet och förekomst av naturvårdsarter.

Arise Elnät uppger att påverkan på dessa områden med huvudsakligen skogliga naturmiljövärden ska undvikas genom anpassningar vid detaljprojekteringen. Riksintresset Norra Borgsjöns rikområde kommer att passeras av ledningen, men även där är skogen starkt påverkad av skogsbruk och inga naturvärdesobjekt inom riksintresset kommer att påverkas. Längs sträckningen genom riksintresset påträffades växter som tyder på rikpåverkan endast på en plats, vid ett delvis avverkat område. Ledningen kommer dock att bidra till en ökad fragmentering av skogslandskapet och medföra att delar av kvarstående skog påverkas av kanteffekter, men sträckningen har i stor utsträckning anpassats till befintlig infrastruktur och påverkan på skogliga värden bedöms sammantaget som liten.

Remissinstans länsstyrelsen i Västernorrlands län har framfört att inom riksintresse för naturvård bör påverkan av fragmenterande verksamheter i största möjligaste mån begränsas genom rumslig prioriterad hänsyn. Vald sträckning kommer att belasta riksintresset Norra Borgsjöns rikområde och landskapsbilden med ytterligare en ledning. Nätföretaget har framfört att den alternativa sträckning som utretts skulle medföra risk för påverkan på habitat för den hotade fjärilsarten violett guldvinge. Alternativet följer en befintlig ledningsgata där fjärilen

observerats, och att bredda ledningsgatan för ytterligare en ledning skulle bland annat medföra risk att markfuktighet och genomblåsning i habitatet påverkas negativt. Länsstyrelsen har godtagit nätföretagets motivering om varför en breddning av ledningsgatan är en onödig risk för fjärilsarten, och har inte några invändningar till att vald sträckning genom riksintresset beviljas tillstånd. Länsstyrelsen instämmer i bedömningen att nyckelbiotoper och biotopskydd bör kunna undvikas vid detaljprojekteringen. Ägaren till ett antal skogsfastigheter har i remissen framfört önskemål om mindre justeringar av sträckningen för att undvika påverkan på frivilliga avsättningar och nyckelbiotoper. Arise Elnät har anpassat sträckningen efter fastighetsägarens förslag, i den mån det är möjligt utan att konflikt uppstår med andra motstående intressen.

3.2.1 Vattenmiljöer och miljö kvalitetsnormer

Strax väster om den planerade ledningen rinner Dysjöån, som utgör ett riksintresse för naturvård. Ån rinner på motsatt sida av järnvägen och riksintresset kommer därför inte att påverkas. Ledningen kommer att korsa Lilltjärnsbäcken, som avvattnar via tjärnar i ett närliggande naturreservat. Bäckens omgivningar har förutom på ett par mindre platser undantagits från skogsbruk, och själva bäcken har inte utsatts för flottledsrensning. Den rinner därför i sitt naturliga lopp och har en god variation i bottenstruktur och flödes hastighet. Där förekommer livskraftiga populationer av öring. Vegetationen vid bäcken och dess svämplan är i naturligt skick och förekomsten av kalkgynnad vegetation är påfallande riklig. Lilltjärnsbäcken har därför bedömts hålla naturvärdesklass 1 med högsta naturvärde. I områdets norra del passerar ledningen ytterligare ett mindre vatten med omgivande lövträd, som bedömts hålla naturvärdesklass 2 med högt naturvärde. Ledningen kommer även att passera en mindre skogstjärn som bedömts hålla naturvärdesklass 2 med högt naturvärde.

Arise Elnät kommer att vidta ett antal skyddsåtgärder för att undvika påverkan på vattenmiljöer. Bland annat kommer överfarter över vattendrag och diken i första hand ske på befintliga vägar och skogsgator, i andra hand över tillfälliga eller permanenta broar eller fruset vatten. Anläggningsarbetet kommer att ske på tjälad eller snötäckt mark, alternativt med förstärkning av markens bärighet om risk för körskador uppstår. Vid körning på marker med dålig bärighet ska anpassade maskiner såsom till exempel bandgående maskiner användas. Om körskador ändå uppstår ska marken återställas. Stolpplacering ska undvikas i strandkanter vid sjöar och vattendrag. Lilltjärnsbäcken ska korsas på samma ställe som en befintlig skogsväg redan korsar vattendraget, för att i största möjliga mån minska påverkan. Det andra vattendraget med högt naturvärde korsas där avverkning redan skett.

Sträckningen kommer att justeras vid den mindre skogstjärn som passeras, så att ingen påverkan uppstår.

Remissinstans länsstyrelsen i Västernorrlands län har framfört att det ska vara förbjudet att köra i eller genom vattendrag. Vid passage ska befintliga eller tillfälliga broar användas, som förstärks vid av- och påfarter för att förhindra slamtransport till vattendrag. Efter arbetet ska tillfällig bro och virke för förstärkning avlägsnas. Beslutet ska även förenas med förbud om att i vattnet kvarlämna stockar, grenar eller ris som kan orsaka vandringshinder för fisk. Vid korsning av de två vattendrag som klassats som naturvärdesobjekt bör påverkan på vegetationsbårderna undvikas med hjälp av till exempel högre stolpar. Stolpar som placeras i närheten av grundvattenförekomster, våtmarker och vatten bör inte innehålla kreosotimpregnering. Länsstyrelsen anser även att de skyddsåtgärder som nätföretaget beskriver i miljökonsekvensbeskrivningen bör skrivas in som villkor i beslutet. Arise Elnät har bemött detta med att ledningen kommer att anpassas så att vegetationszoner sparas närmast vattendragen med högt och högsta naturvärde. Stolpar kommer att impregneras med koppar och en olja som minimerar urlakningen av koppar. Sammantaget bedömer Arise Elnät att konsekvenserna för de berörda vattendragen blir måttliga.

Ledningen kommer att passera i närheten av två grundvattenförekomster som omfattas av miljökvalitetsnormer. Bägge förekomsterna uppnår god kvantitativ status och god kemisk grundvattenstatus. Arise Elnät bedömer att förekomsterna inte berörs direkt av ledningsbyggnationen, och att ingen påverkan på dem eller deras miljökvalitetsnormer kommer att uppstå. Inga andra miljökvalitetsnormer berörs av projektet.

3.2.2 Skyddade arter

Påverkan på skyddade arter har utretts genom skrivbordsstudier inklusive utdrag ur Artdatabanken och inventering i fält. Fältinventeringen utfördes vid en tidpunkt som är lämplig för häckfågelinventering. Naturmiljöerna längs den planerade ledningen är varierade och stora delar löper genom ett område där berggrunden består av diabas. Det förekommer därför ett stort antal naturvårdsarter längs sträckningen. I områden med goda förekomster av lövträd finns lövträdslavar, och i ett par skogspartier med spår av äldre bränder påträffades god förekomst av den rödlistade kolflamlaven. I våtare områden finns gott om kalkgynnade arter som exempelvis korallrot och kransrams, medan torrare marker hyser hävdgynnade växtarter och den hotade fjärilsarten violett guldvinge. De hävdgynnade arterna påträffades längs med markkabelsträckningen. Fågellivet

är förhållandevis typiskt för skogsområden i mellersta Norrlands inland. Orre och tjäder förekommer i landskapet men inga kända spelplatser finns i sträckningens närhet, och inga spår av tjäder påträffades vid inventeringen. I anslutning till våtmarker i det omgivande landskapet häckar flera våtmarksfåglar, till exempel grönbena, trana och enkelbeckasin. Ett antal rödlistade fågelarter förekommer även sporadiskt i landskapet, bland annat häckande tretåig hackspett, men samtliga av dessa är tämligen vanligt förekommande i stora delar av Norrlands barrskogar. Inga kända häckningsplatser för rovfåglar påverkas av ledningen.

Naturvårdsarterna kan påverkas av avverkning och schaktningsarbeten samt av att mark tas i anspråk. Arise Elnät bedömer att enskilda individer av ett flertal arter kommer att påverkas negativt, men med undantag för några arter längs med markkabelsträckan är samtliga arter relativt vanliga i det omgivande landskapet. När markkabelsträckan anläggs kommer naturvårdsarter att undvikas. Förutsatt att det inte tillförs näringsrik jord kan de hävdgynnade arterna gynnas av markstörningen som förläggningen medför och den framtida underhållsröjningen. I övrigt går ledningen främst genom hårt brukad skogsmark med förhållandevis få förekomster av naturvårdsarter. Häckningsplatser för enskilda individer av de påträffade fågelarterna kan förstöras vid avverkningen. Risken för påverkan på de skyddade arternas bevarandestatus bedöms dock som obetydlig, eftersom arterna är så pass vanligt förekommande.

Länsstyrelsen i Jämtlands län har framfört att avverkning inom det naturvärdesobjekt som omger en mindre skogstjärn kräver dispens från artskyddsordningens förbud att förstöra fåglars häckningsplatser och viloplatser, eftersom det finns konstaterad häckning av tretåig hackspett inom objektet. Förutsättningarna för dispens är tveksamma och skyddsåtgärder krävs för att bevara det känsliga habitatet. Arise Elnät har justerat sträckningen så att avståndet till objektet blir cirka 45 meter. De har också enligt länsstyrelsens förslag åtagit sig att inom 500 meter från objektet, i den mån det är möjligt, toppa grövre träd istället för att avverka dem, bevara stående döda träd och eventuellt skapa nya torrakor genom toppning och ringbarkning av träd. Ett närliggande naturvärdesobjekt som länsstyrelsen uppmärksammat kommer inte heller att påverkas. Arise Elnät kommer att undvika anläggningsarbeten under perioden 1 april till 15 juni, och ingen avverkning kommer att ske under perioden 1 april till 31 juli. Fågelavvisare kommer att monteras på ledningen längs en bergssida vid Stabergets/Finnbergets sydsida och vid Annelund. Sammantaget bedömer Arise Elnät att påverkan på skyddade arter blir liten.

3.3 Kulturmiljö

Arise Elnät har i inlämnad miljökonsekvensbeskrivning framfört att området har varit befolkat sedan förhistorisk tid. Boplatser av stenålderskaraktär finns kring sjöar i området, och vissa av traktens fångstgropar kan vara från samma tid. I historisk tid har marken nyttjats som utmark för byarna längs Ljungan och kring Bräcke. I den före detta utmarken finns flera fäboddar och lämningar efter fäbodstugor kvar. Ledningen kommer att passera cirka 500 meter från en vall som pekats ut i länsstyrelsens fäbodsinventering. Vallen benämns Norråsen och består av fem fäbodstugor och några ekonomibyggnader. En skogsskärm skiljer idag vallen från den planerade ledningsgatan. Även om skogen i framtiden avverkas bedömer Arise Elnät att effekterna på vallens upplevelsevärde blir små, på grund av det relativt långa avståndet och att ledningen följer en befintlig väg. Cirka 1 kilometer från sträckningen finns ett riksintresse för kulturmiljövård, i form av en bymiljö med 1800-talskaraktär och bevarad agrar bebyggelsestruktur. Strax öster om utredningsområdet går en pilgrimsled till Nidaros, och vid gränsen mellan Jämtland och Medelpad fanns tidigare ett härbärke. Inom 50 meter från ledningen återfinns tre fornlämningar i form av fångstgropar. Arise Elnät uppger att inga fysiska ingrepp kommer att ske i lämningarna, men deras fornlämningsområden kommer att beröras av arbetet. Fångstgroparna kommer att markeras i fält inför byggnationen för att undvika skador. I ett cirka 2 kilometer långt område längs sträckningen vid Lilltjärnen finns potential att tidigare okända fornlämningar kan förekomma. Arise Elnät kommer att utföra en arkeologisk utredning för att säkerställa att inga hittills oregistrerade fornlämningar påverkas. Om nya lämningar identifieras kommer även dessa att markeras i fält.

Sammantaget bedömer Arise Elnät att påverkan på kulturmiljön blir liten. Riksintressets kärnvärden kommer inte att påverkas. Områdets övriga kulturvärden har en lokal betydelse men är inte unika. Vissa registrerade lämningar får ett något minskat upplevelsevärde, men konsekvenserna bedöms som små. Remissinstans länsstyrelsen i Västernorrlands län har framfört att skyddsåtgärderna är tillräckliga för att säkerställa att inga fornlämningar skadas.

3.4 Rennäring

Arise Elnät har i inlämnad miljökonsekvensbeskrivning framfört att den planerade ledningen korsar ett större sammanhängande trivselland som används av Jijnjevaerie och Jovnevaerie samebyar. Renbetesområdena fungerar som vinterland och vårvinterland. Inget område av riksintresse för rennäringen berörs, och inga specifika rennäringensintressen finns markerade i Sametingets databas. Påverkan på

rennäringen begränsas av att ledningen till stor del samlokaliseras med befintlig infrastruktur, och ytterligare fragmentering av betesmark därmed har undvikits. Tillgängligheten till betesmarkerna kommer inte att förändras i någon större grad. Ledningen kan uppfattas som en barriär av renarna och ledningsgatans öppna stråk kan medföra att de följer stråket ut ur betesmarken, men rennäringen har tidigare anpassat sig till befintliga ledningar i området. Arise Elnät kommer att informera samebyarna inför byggnation och framtida större underhållsarbeten, i syfte att minska eventuella störningar av renskötseln. Om byggnation kan ske utanför snöperioden kommer ingen påverkan att ske, men om byggnation måste ske när renarna är i området kan åtgärder för att begränsa eller undvika påverkan utarbetas i dialog med samebyarna. Därmed blir ledningens effekter på rennäringen liten. Sammantaget bedömer Arise Elnät att ledningen inte påverkar förutsättningarna att bedriva renskötsel i området.

4 Bestämmelser som ligger till grund för Ei:s beslut

De bestämmelser som ligger till grund för det här beslutet redovisas i bilaga 2.

5 Ei:s motivering till beslutet

Arise Elnät har ansökt om nätkoncession för linje och yrkat att nätkoncessionen ska gälla tills vidare. Ei bedömer att miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i miljöbalken och att den kan ligga till grund för prövningen. Samråd har hållits i tillräcklig omfattning. Beskrivningen innehåller de uppgifter som krävs för att identifiera och utvärdera den planerade ledningens direkta och indirekta effekter på omgivningen, samt för att möjliggöra en samlad bedömning av dessa effekter på människors hälsa och miljö.

5.1 Frågor som ligger utanför Ei:s prövning

Frågan om ersättning till de fastighetsägare som berörs av ledningen ligger utanför Ei:s uppdrag. Ledningsrätts- och ersättningsfrågor hanteras av Lantmäteriet eller genom överenskommelse mellan fastighetsägare och nätföretaget.

5.2 Ledningens miljöpåverkan

Det finns särskilda regler om bland annat Natura 2000-områden, nationalparker, kulturminnen och kulturresevat, naturminnen, biotopskyddsområden, djur- och växtskyddsområden, strandskyddsområden samt vattenverksamhet i miljöbalken och andra författningar. Dessa bestämmelser gäller oavsett vad Ei beslutar i detta

ärende. Det finns därför inte skäl för Ei att i villkor upprepa sådant som redan gäller enligt dessa regler.

5.2.1 Markanvändning och kommunala planer

Bräcke och Ånge kommuner har i sina yttrande angett att ledningen är förenlig med detaljplan och områdesbestämmelser.

Ledningens sträckning har i stor utsträckning samordnats med befintlig infrastruktur, för att minska påverkan på skogsbruket. Markanspråket medför dock påverkan på enskilda skiften, och virkeshanteringens kan påverkas av att sträckningen följer väg där lastning och lossning sker. Synpunkter har framförts om att det redan finns ledningar i området som i första hand borde användas, och att en enskild fastighet belastas med ytterligare en ledning. Ei bedömer att vindkraftparkens effektbehov gör det rimligt att ansluta till det regionala elnätet i området, såsom har gjorts. Att sträckningen samordnats med befintlig infrastruktur är fördelaktigt, eftersom det totala intrånget minskar. Den enskilda fastigheten kommer inte att fragmenteras ytterligare i någon större utsträckning och den påverkan som uppstår motiverar inte att ett i övrigt mindre lämpligt alternativ väljs. Även gällande övriga synpunkter om påverkan på skogsbruket bedömer Ei att den påverkan som uppstår inte motiverar alternativa sträckningar där fler naturvärden skulle beröras. Sammantaget bedömer Ei att den påverkan som kan uppstå på markanvändningen inte utgör hinder för att bevilja tillstånd.

Arise Elnät har beräknat det magnetfält som ledningen kommer att orsaka. Beräkningarna baseras enligt praxis på en prognostiserad årsmedelströmlast. Magnetfältsvärdet kommer att understiga 0,2 mikrotlesa på ett avstånd av cirka 50 meter från luftledningen och cirka 5 meter från markkabeln. Inga bostäder eller andra byggnader där människor stadigvarande vistas återfinns inom mindre än 60 meter från luftledningen och 28 meter från markkabeln. Ei bedömer att inga bostadsmiljöer eller liknande miljöer kommer att beröras av förhöjda magnetfältsvärden, och ingen påverkan på människors hälsa eller boendemiljö kommer att uppstå. Inte heller det fritidshus som är beläget mellan ledningen och järnvägen ligger inom ett sådant avstånd att det berörs av förhöjda värden. Ingen påverkan på fritidshusets boendemiljö kommer att uppstå.

5.2.2 Naturmiljö

Påverkan på naturmiljön har utretts genom skrivbordsstudier och inventering i fält. Fältinventeringen har genomförts vid en lämplig tid på året och med en

lämplig metod. Ei bedömer att utredningen är tillräcklig och kan ligga till grund för bedömningen av ledningens miljöeffekter.

Ledningen kommer huvudsakligen att byggas i skogsmark som är präglad av skogsbruket. Sträckningen har i stor utsträckning anpassats till befintlig infrastruktur, och de skogliga naturmiljövärden som har identifierats kommer att undvikas. Även frivilliga avsättningar och nyckelbiotoper kommer till stor del att undvikas. Ledningen kommer dock att bidra till en ökad fragmentering av skogslandskapet, bland annat genom riksintresset för naturvård Norra Borgsjöns rikområde. Riksintressets kärnvärden i form av rikpåverkade områden har dock inte konstaterats påverkas, och Ei gör i likhet med nätföretaget och länsstyrelsen avvägningen att sträckningen genom riksintresset är lämpligare än den alternativa sträckning som medför risk för påverkan på hotad fjärilsart. Ei bedömer att skyddsåtgärderna är tillräckliga och att den påverkan som kan uppstå på naturmiljön inte utgör hinder för att bevilja tillstånd.

Vattenmiljöer och miljö kvalitetsnormer

Det närliggande riksintresset för naturvård Dysjöån kommer inte att påverkas av ledningen. Inte heller de närliggande grundvattenförekomsterna eller deras miljö kvalitetsnormer kommer att påverkas. Lilltjärens bäckens höga naturvärden kommer att korsas, liksom ytterligare ett naturvärdesobjekt med värdefulla vattenmiljöer. Vegetationszoner kommer dock att sparas närmast vattendragen, och korsning kommer att ske där påverkan redan finns. Arise Elnät har även åtagit sig en rad andra skyddsåtgärder för att undvika påverkan på våta miljöer. Bland annat ska ingen körning ske genom rinnande vattendrag, stolplacering ska undvikas i strandkanter och körskador på blöta marker ska undvikas genom anpassning av tid och maskiner eller förstärkning av marker. Om körskador ändå uppstår ska marken återställas. Länsstyrelsen har framfört att dessa skyddsåtgärder bör skrivas in som villkor i beslutet. Ei tillämpar ett allmänt villkor, som innebär att Arise Elnät blir bundna att utföra arbetet enligt de åtaganden de gjort i ärendet. Det finns därför inte något behov av att skriva villkor om skyddsåtgärder som nätföretaget redan åtagit sig att utföra. Sammantaget bedömer Ei att skyddsåtgärderna är tillräckliga och att den påverkan som kan uppstå på vattenmiljön inte utgör hinder för tillstånd. Ingen påverkan på miljö kvalitetsnormer kommer att uppstå.

Skyddade arter

Påverkan på skyddade arter har utretts genom skrivbordsstudier och inventering i fält. Fältinventeringen utfördes under en lämplig tid på året för den övervägande

delen av de skyddade arterna, och med en lämplig metod. Ei bedömer att utredningen är tillräcklig, med hänsyn till områdets karaktär och de arter och biotoper som observerats, och att den kan ligga till grund för bedömningen av påverkan på skyddade arter.

Naturmiljön längs ledningen rymmer ett stort antal olika naturvårdsarter, i olika typer av biotoper. Även om enstaka individer riskerar att påverkas negativt, är de allra flesta av arterna vanligt förekommande i omgivningen och påverkan på deras bevarandestatus är osannolik. Hänsyn ska tas till de hävdgynnade arter vid markkabelsträckan som är mindre vanliga. Sträckningen har justerats för att undvika påverkan på habitat där häckningsplats för tretåig hackspett förekommer, och avverkningstider kommer att anpassas för att undvika att störa häckningen. Även i habitatets omgivning kommer Arise Elnät att vidta skyddsåtgärder, för att minska risken för negativ påverkan på fågeln. Fågelavvisare kommer att monteras på två delsträckor av ledningen som är särskilt känsliga för fåglar. Ei bedömer att skyddsåtgärderna är tillräckliga och att den påverkan som kan uppstå på skyddade arter inte utgör hinder för att bevilja tillstånd.

5.2.3 Kulturmiljö

I området finns lämningar och kulturmiljöer från flera olika tidsepoker. De flesta återfinns dock på ett sådant avstånd till ledningen att påverkan är osannolik. Inga fysiska ingrepp kommer att ske i de fornlämningar som finns i ledningens närhet, och skyddsåtgärder kommer att vidtas för att undvika oavsiktlig påverkan. En arkeologisk utredning kommer att utföras där det finns potential för okända lämningar. Ei bedömer att den påverkan som kan uppstå på kulturmiljön inte utgör hinder för att bevilja tillstånd.

5.2.4 Rennäring

Ledningen kommer att korsa ett större trivselland som används som vinterland och vårvinterland av två samebyar. Påverkan begränsas dock av att ledningen i stor utsträckning har samlokaliseras med befintlig infrastruktur. Samråd kommer att ske med de berörda samebyarna inför byggnation, för att minska risken för eventuella störningar av renskötseln. Ei bedömer att den påverkan som kan uppstå på rennäringen inte utgör hinder för att bevilja tillstånd.

5.2.5 Påverkan på övriga intressen

Ei bedömer att utredningen av påverkan på övriga motstående intressen är tillräcklig och att den påverkan som kan uppstå inte utgör hinder att bevilja tillstånd.

5.3 Lämplighetsbedömning

Ei bedömer att ledningen är lämplig från allmän synpunkt eftersom den ska ansluta vindkraftpark Fasikan till elnätet. Vald spänningsnivå och utförande är rimlig för att ansluta en vindkraftpark av Fasikans storlek. Såväl sträckning som utförande har anpassats för att minska påverkan på motstående intressen. Den avvägning som gjorts mellan påverkan på olika motstående intressen, såsom markanvändning, olika naturmiljöintressen och mellan allmänna och enskilda intressen, har resulterat i ett lämpligt val av sträckning. Kombinationen av luftledning och markkabel utgör ett lämpligt teknikval för ledningen.

Arise Elnät är ett nätföretag som tidigare har haft ett antal nätkoncessioner. Företaget har sedan tidigare bedömts lämpligt att utöva nätverksamhet och Ei har inte funnit anledning att göra en annan bedömning av Arise Elnäts lämplighet i detta beslut.

Arise Elnät har beskrivit ledningens påverkan på markanvändning, naturmiljö, kulturmiljö och rennärning och vilka konsekvenser som förväntas uppstå. Arise Elnät har också angett vilka skyddsåtgärder som planerar att vidtas för att minska risken för påverkan. Ei bedömer att de skyddsåtgärder som föreslagits är tillräckliga avseende dessa intressen.

5.4 Sammanfattande bedömning

Ei bedömer att Arise Elnäts ansökan om nätkoncession för linje för en 145 kV ledning från transformatorstation i Ånge till vindkraftpark Fasikan i Bräcke och Ånge kommuner, är förenlig med bestämmelserna i ellagen och miljöbalken. Ansökan ska därför godkännas. På Arise Elnäts begäran ska nätkoncessionen gälla tills vidare. Inga särskilda skäl för att tidsbegränsa nätkoncessionen har framkommit.

Ei finner skäl att binda Arise Elnät till de åtaganden företaget gjort i sin ansökan med bilagor och under handläggningen av ärendet, genom ett så kallat allmänt villkor. Vid byggnation, reparation och underhåll ska Arise Elnät vidta de skyddsåtgärder som beskrivits. Arise Elnät ska dock inte vara förhindrad att i framtiden använda metoder som har mindre påverkan på människors hälsa eller miljön och som inte tillför betydande extra kostnader för kundkollektivet.

Hur man överklagar

Se bilaga 3, Hur man överklagar beslutet.

Detta beslut har fattats av juristen Rebecka Fischer. Föredragande var analytikern Sanna Hagerud.

Beslutet har fattats digitalt och saknar därför underskrifter.

Beslutet publiceras i e-dariet som nås via Ei:s webbplats.

Bilagor

- 1 Karta över ledningens sträckning
- 2 Bestämmelser som ligger till grund för beslutet
- 3 Hur man överklagar beslutet (till mark- och miljödomstolen)

Skickas till

Arise Elnät AB (delges)

Sakägare som yttrat sig i ärendet, enligt lista (delges)

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter som berörs av ansökan, enligt lista (meddelas)

Länsstyrelsen i Jämtlands län

Länsstyrelsen i Västernorrlands län

Bräcke kommun

Ånge kommun

Elsäkerhetsverket

Försvarets radioanstalt

Försvarmakten

Skogsstyrelsen

Svenska kraftnät

Trafikverket

Härjeåns Elnät AB

Jijnjevaerie sameby

Jovnevaerie sameby

2022-09-02

2020-103611-0050